

Hvat forðar feroyskum javnaðarhugsandi monnum at fylkjast?

III.

A fundum, í blaðgreinum og ofta manna millum verður kastað okkum javnaðarmonnum, at vit eru bundnir av donskum socialismum. Tónalagðið og orðfellið, sum henda atfinning hefur verið borin framman í, merkir hetta "band" sum tarnandi og beinleiðis skaðiligt fyri ein hollan feroyskan politikk.

Henda atfinning er ógrunduð, ein villileiðing — ein misskiljing kanska.

Summir taka sær ymist í leysari luft til vápná, tá ið talan er um politiskan bardaga. Hetta lag fínt alla staðni og er gamalt. Javnaðarflokkurin hevur aldri ventað at sloppið undan tilflokum ómennishoggum, særliga tí tað er illt at hevja saklig vápn móti flokkinum. Men tilflok mótstøðumenn hava líka fynd og taka vanligu brátt heimin undan sær sjálvum, tí tað umherst ikki, at "deres maal rober dem". Óðrvisi liggur landið, tá ið menn, ið hava skapað sær virðing sum sakligir stríðsmenn, hoggja á leysum skafti — í góðari trúgv. Teir kunna í "góðari meiningu" loypa villileiðing í, um ikki misskiljingin verður rættað í góðum tíma og á rettum staði.

Viðvíkjandi teirri nevndu villileiðing ella misskiljingi tykist tað ikki bert at vera ómennini, men eisini teir sakligu mótstøðumenninir, ið reiggja óságarbrandin móti okkum. Vit vilja tí í sambandi við viðgerðina av spurninginum omanfyri hesar greinir nerta við hesa misskiljing, avsanna og rætteleiða villuna eins og lýsa ta sonnu støðuna.

Hvussu henda misskiljing er komin — í heila táknið kann verða spurnin og framhildin eisini av teim sakligu mótstøðumonnum — tross politiskar royndir — og enn meir: *framhildin sum eitt ræðiblað móti okkum*, duga vit illa at fata. Vit kunna einans hugsa okkum hana sum ein av teim mongu villvokstrum, ið liggja floktri í tí ógreiða og í *sær sjálvum stóra "fólisisbestemtá"* voksturlivinum í afturhaldspolitikkinum.

Tað er ofta sagt áður, men lat okkum siga tað aftur: *javnaðarrrørsin er ein alheimsrørsin. Svartir, hvítir, gulir og reyðir javnaðarmenn kring allan heimin standa saman, øx móti øx, um tey socialistisku málini. Her er eingin munur á fólkslegum — racum — fólku, ríkjum og londum — oll og allir taka hendur saman. Danskir javnaðarmenn stýja t. d. íslendskar. Norskir og danskir hava so mangan stýðjað hvor annan — og feroyskir javnaðarmenn hava verið og vilja vónandi framvegis verða stýðjaðir av donskum socialismum í fremjanini av teim socialistisku hugmálunum.*

Hesin felagsskapur, hetta broðralag og samdráttur millum socialistarnar í teim ymsu londum og tjóðum um javnaðarstevnuna er hin óvirkjula trýggja fyri einum endaligum sigri. Lat socialistarnar í einstakum londum sum í Italiu og Týsklandi verða bóklaðar niður fyri eina tíð. Teir vilja menna seg aftur eins og í Bismarck døgum, tí teir standa ikki einsamallir, teir hava sínar broður og stríðsfelagir kring allan heimin, sum ifylgja socialismunnar stevnuvápn vilja veita teimum stuðul og styrk.

Alheims lógvatn um tey socialistisku hugmálini! Hetta er

bandið, ið bindur danskir og feroyskar socialistar saman. Í hesum bandi goymist socialismunnar livskraft. Vit feroysku javnaðarmenn eru fegnir við at vera í hesum lógvatni. Tað er náttúrligt, at vit fyrst og fremst eru tað íggjgnum teir donsku socialistarnar. Teir eru okkum næstir sum íbúðvarar í sama stati sum vit. Kann tað hugsast, at hesin felagsskapur við teir donsku eins og við alheims socialistar kann stýggja og reða feroyskar javnaðarhugsandi menn at fylkjast við hinum organiseraða feroyska javnaðarflokkinum? Hesin felagsskapur er jú ein høvudstáturin í javnaðarstevnuni — *hann vilja vit halda fast um, so leingi flokkurin livur*. Og av øðrum bondum og felagsskapi er hin feroyski javnaðarflokkurin ikki bundin til nakran annan politiskan flokk. Smb. ta í hesum blaði prentaðu lóg fyri Suðurstreymoyar Javnaðarfelag.

Viðvíkjandi teim særligu heimligu, nationalu, mentunarlígu sum figgarligu spurningum skipa javnaðarflokkarnir í teim ymsu londum hvor sær sína støðu, og forir hvor einstaki flokkurin tann politik, sum hann heldur gagnar landinum best. Í hesum fori eru javnaðarmenn her á landi einki undantak. Óðrvisi kann tað heldur ikki vera, tí viðvíkjandi teim særligu heimligu viðurskiftum og spurningum er einans tann í ávíkjandi landi uppvaksn flokkurin til fullnar heima. Í hesum fori er einki haft, ið bindur hin feroyska javnaðarflokk. Umframt av tí, ið her er sagt, prógvast hetta av teim politisku royndum, ið menn hava haft høvi at fylgt.

Heiðraði huldumanna-hirði, „Argus“ frægi!

Við fróði havi eg lisið hinda-brævt tít. Mikið er títt tróllaví! Men ívast ikki! Vit skulu av sonnum ikki svíkja! Heim og verð okkara kenna vit. Ongar skulu bloytir verða okkum at bana. Hitt lokkandi ljósið skal aldri draga okkum úr loynuni. Aldri verða storknaðir tróllaskortar at spyrjast í Suðuroyar fjøllum. — Okkara „evigheds-værdiere“ skapast í ljósin heimi! — at tú kundi hugsa slíkt! Nei, okkara „evigheds-værdiere“ er frægdarljóðið í myrkursins heimi, hvørja ferð teir villandi órvar flýguva mót ljósin ævigu virðum. Og ei skulu vit máttin spara! Lít á tað! Myrkna skal fyri sól av orvaregnum úr huldheimsins loynu. Og vit takka tær, frægi, so væl tú bregðaði brand í tnum seinastu „flere betragtninger“ á heysvøllum. Eg mátti stórleia, tá ið tú brigdar teim, at teir koma „aldrig ind til kernerne“, teir, sum nú í árávis hava dundað upp við tí hataða sannleika og „kendsgernerne“, so at teir, um teir anpaleysir flingu loyvi at halda áfram við at tina burtur skuggarnar frá „sandhedens kerne“, brátt kundu tikið okkum av fótum. So skulu hogg falla! Óvugtur skulu teir takast. Ljós yvir landið, kvøða teir. Men lat teir skróla — myrkið hevur valdið, og tað vil fram-

vegis valda. Vit siga til heljar við skúlum og øðrum ljóskveikjarum. Og í hesum fori sýnir tú aftur títt snildrameingi, vendir í eini handavending rætt til rangt. Frammi stígur tú sum úlvur í roði birtandi hat og óvilja til allt ljósberandi.

Kreppan dýnar um heimin, eisini her á landi herjar hon. Hann, ið kann gígla framman loysan av henni, honum er sigurin visur. Hetta særst tú. Hvussu heppin tú er. Fyrst lítur tú á fávitskuna, billar fólk inn, at gullið, ið tú og vit hava sögið frá fiskarum og reidurum, tað fáa herarnir, hetta spýggjula pakk. 3600 kr. frá kommunum, t. v. s. frá fiskarum og arbeidarum, tí hvønn av lærararíðinum fyri einki arbeiði, sigur tú, hóast tú og vit vita, at teir ikki eru meir enn um 100 í allt við eini byrjingarløn av 1500—1600, og at tað skulu ganga heili 15 ár aftaná lítt 21. árið, áðrenn teir fáa, ikki 3600, men 3100. Av hesum peningi rinda kommunurnar bert 800 o. s. fr. So væl skjýtir, blakar og grýtir tú, at tú rammar loysningin av kreppuni fast sum einstøvandi við at sápla lærararnar, fólksins upplýsarnar, burtur — og hvor vil ikki úr kreppuni! Ein heppin myrkursins gerð, ið fer tað at gella eftir í okkara ríki við gleði og gleimi. Eina villu uppá ikki minni enn 350 procent — og so sigst, at fáur dugir at ljúgva meir enn helvtina! Her aftur at kemur tróllaskotið at villa inn í fólk sum „sandhedens kerne“, at 800 kr. í lætta fyri um eini 600 menniskjur ella neyvan hálvum króna uppá hvørt vit lætta kreppuokið av fólksins herðum!

Stórir er tú hovdingi frægi! Fegnir fylgja vit tær! Myrkur og villu skulu vit skjóta yvir teirra sannleikslarv, so hvítt og rætt verður svart og rangt. Fáast skal fjöldin í villareði. Tá kunnu vit enn eina drýguva tíð eins og áður í friði og náðum halda okkum at gleimi um gullkálvin í loynuborg okkara.

Ver tú heilsaður „Argus“ frægi, vær verjum nú hulduborg! „n-ið“ huldutekni.

Atfinnarin L.-S.

Journalisturin og atfinnarin í „Dimmalætting“, hin háttvirði L.-S., sum, síðan stjórna hans birtist, hevur roynt av øllum alvi at yngja „Dimmu“ upp — tað ið væl kann gerast fyri neyðini — hann hevur nú í seinastu úr ágrýtin hvest sín humoristiska penn og erpisliga og roynt at fingið látur burtur úr J. L. Danbjørg og greinum hansara í „Forøya Social-Demokrat“.

Vit loyva okkum í hesum viðfangi at halda, at Danbjørg ger ov stóra hogtið burtur úr hesum hálvdanska óvitanum og tekur skol hansara ov háttíðarliga — umberði órðalagið, við hava í minni orðarskið „norsk-norsk Knos“ fyri kortum í „Dimmalætting“. Herfyri kom hann fram undir vatnið við sínum týskunnleika — Danbjørg dugdi ikki týski, tí hann skrivaði Karl Marx við C. . .

Tað er tí verri meir enn láturligt, at Danbjørg so beinan

vegin tekur tað fyri góða varu, at L.-S. er so fermur í týskum, at hann granskar Karl Marx á grundmálinum. Tað er ikki eiti á, hann hevur fingið burtur úr „Færoernes Mellem og Realskoles!“ — Annars er dansk-kunnleiki hansara — hetta mál, hann hevur lagt sín alsk í — ikki so nógv at gabbja av. Í greinum, hann hann hábærsliga og sum ein fulltíkin diplomatur háðar Norðmenn og norskar politikkarar fyri at bera seg tápuliga at, hendir tað seg, meir enn so, at hann nýtir eka norskt málbrúk. Men tað kann kanska gera tað samar fagnaður er hann í øllum forum, hinir eru leikmenn. Snævrur við fremmandum orðum og kunstliga uppbyggdam setningum, so ein skuldi trúð, hann droymdi á fremmandum máli, „í romanslil“.

Skýrir so „overlegent“ Danbjørgs úttýðan av Karl Marx tungu og freystu dómum „ama-tormæssige“ — ein Karl Marx kennari av teimum besta! —

Sum søguligur fagnaður gevur hann eisini teirri fronsku koll-veltingini sín glogga og „originala“ søguliga dóm. Undangongumenninir verða so lættliga skýrdir: svangir sakforarar! — Harrin skal vita, um Danton t. d. og Desmoulins mundu lírt at vent sær í gróvini, um teir hoyrdu, hvussu teir og tað, teir lótu lív fyri, var dóm í tí feroyska blaðnum „Dimmalætting“ av L.-S.? —

Vit ólarðu lesarar av „Dimmalætting“ og so øðrum feroyskum blaðum fara nú at loyva okkum at fylgja ráðum hansara frá tí ókenda hovundanum, hann tósði um í grein síni, sum segði, at tað, ið var so skrivað, at einki skil fekkst á tí, tá ið ein hevði lisið tað eina ferð, var betur at leggja frá sær og lata vera at gera sær tað stríð at granska. Hesi skilráð fara vit, sum sagt, at fylgja og leggja frá okkum, L.-S. — politisku og polemisku skriftir hansara, allan hansara „fagvisdóm“.

At hetta einki er at finnst at, kann best prógvast við tað, at søgn er, at mest samvitskureinu sambandsfólk og hollastu granskarar „Dimmu“, sum ligar til dags trálga hava tikið hvørja reglu við, bæði tað um gifting-mál, D. Danielsens skriftir „Nyt fra gamle Dages“ o. a. upplýsandi, longu langt síðan hava lopið L.-S. um, í tí hann er teimum ov tungur, hansara „stilistisku“ flogsetningar liggja „over deres Forstand“, eingin fær fatur á honum. a—b.

Protest imod den nye Elektricitetstakst i Vaag.

Det kan ikke nægtes, at de store Herrer i Vaag kom meget uheldigt fra det, da de i sin Tid lod bygge Elektricitetsanlægget i „Botn“. Jeg vil ikke komme ind paa de Fadæser, som den Gang blev lavet. Det er tilstrækkelig mistroetigt at notere, at Vaags Indbyggere har været og stadig er trykket af Byrden, som det koster at forrente og afdrage den flercifrede Sum, som Anlægget kostede for meget. Hvis ikke Staten havde ydet Elektri-

tetsværket et aarligt Tilskud, vilde det hele været fuldstændig haabløst.

I Betragtning af, at gjort Gerning ikke staar til at ændre, har vi resigneret og taalmodigt fundet os i alle uundgaelige Forpligtelser, som vor Bygds „store“ og „vise“ har fort os ud i — vi har jo selv en Del af Skylden, idet vi har overladt vor Bygds Styre i Hænderne paa vore Matadorer. Men alt har selvfølgelig sine Grænser, ogsaa vor Taalmodighed. Og ingen kan fortenke os i, at vi betakker os for Bylder oven paa Saar, som nu vore „vise“ har dristet sig til at byde os ved Omordningen af de elektriske Pristakster.

Flere end undertegnede blev forbauset, da der for nogen Tid siden blev uddelt et Cirkulære: »Til Elektricitetsværkets Abonnenter«.

Man folte sig helt varm om Hjertet ved at læse den meget indsmigrende Indledning, hvor der taledes om Nedsættelsen af Elektricitetspriserne, saa man kunde komme til at bruge vor egen elektriske Kraft, istedetfor Kul og Petroleum. Dette er noget med Fornuft i, tænkte man. Uvilkaarlig spurgte man sig selv under Læsningen, om denne, om man saa maa sige, Humanitet over for de smaa kunde passe. Man folte uvilkaarlig Trang til at standse for at lade Blikket svæve over Underskrifterne. Men hvad betød dette? Hvorfor manglede vore to Arbejderrepræsentanters Underskrift? Der maatte være en eller anden skjult Humle med i Spillet.

Jø ganske rigtigt. Ved at læse videre stak Hornene frem. Vi skulde ganske vist fane Elektriciteten billigere, men paa Befigtelse af, at den faste Afgift reg 100% og mere i Vejret. For de store Forbrugere — og hvem de er, ved vi — er dette ingen daarlig Forretning. Men for os mindre bemidlede, som maa spinke og spare og reducere al Slags Forbrug til det minimale, føles Forhøjelsen af de faste Udgifter ved Elektricitetsforbruget som en stor Uretfærdighed. Hvad det i disse Tider betyder, at man, uden Hensyn til om man sparer aldrig saa meget, skal ud med Pengene, forstaar enhver, som har gjort Bekendtskab med Termis- og anden fast Udelse. Og hvilken Arbejder og Husmand har ikke det?

At der er indgivet en Protest-adresse fra de mindre bemidlede Abonnenter er en Selvfølge. Vi er klar over, at vi skal betale i Enhold til vort Forbrug, der af let forstaaelige Grunde maa skrues ned til det mindst mulige. Men vi frabeder os den paatvangne Forhøjelse af de faste Udgifter for Elektriciteten. En Ordning som gennemgaaende kun vil komme de store Forbrugere tilgode.

En af Elektricitetsværkets protesterende Abonnenter.

Tvøroyri, 19.—5.—33.

Koladampari

hevur verið við 7000 tonsum til »Marinens Depot« á Tvøroyri.

Fiskadampari

var í seinastu viku eftir turrum fiski frá keyppmonnum. Alt, ið selt var, var ikki turt, tá ið damparin kom, men tað bar so væl í hand, at brennandi terri kom, meðan skipið lá og lossaði, so hin óturri fiskurin tarnaði, meðan hin turri pakkaði fiskurin varð innskipaður.

Ansvarhavandi blaðstýrari fyri Suðuroyar-síðuna: P. M. DAM